

norden

Nordisk Råd

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg
Folketinget, Christiansborg
1240 København K

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0400
Fax +45 3311 1870
nordisk-rad@norden.org
www.norden.org

19. maj 2005
05-383-01

EU's kemikalielovgivning, REACH

Til orientering fremsendes hoslagt Nordisk Råds rekommandation (Fremstilling 9/2005) af 28. april 2005 til de nordiske landes regeringer og Nordisk Ministerråd om EU's kemikalielovgivning, REACH. Desuden fremsendes det uddybende udvalgsforslag om fremme af EU's kemikalielovgivning, REACH.

Til Udvalgets orientering kan det oplyses, at Nordisk Råd for øjeblikket forbereder en henvendelse til EU-parlamentet i sagen. Desuden forventes spørgsmålet herfra at blive rejst overfor parlamentarikerne i Baltisk Forsamling.

Med venlig hilsen
Nordisk Råd

Jens Nytoft Rasmussen
Rådgiver

Direkte +45 3396 0453
Fax + 45 3311 1870
Mobil +45 2469 9453
jnr@norden.org

Framställning 9/2005

EU's kemikalielovgivning, REACH

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 28 april 2005 antagit nedanstående framställning efter förslag av Medborger- och konsumentutskottet, Miljö- och naturresursutskottet och Näringsutskottet (A 1368/medborger/miljö/næring).

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar nedanstående framställning:

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer og Nordisk Ministerråd

at landene hver for sig og sammen arbejder for en styrkelse og vedtagelse af REACH som et led i målsætningen om at fremme miljø, sundhed og forbrugerindsyn i forbindelse med kemikalieanvendelse

Pärnu den 28 april 2005

Rannveig Guðmundsdóttir
president

Frida Nokken
rådsdirektør

Udvalgsforslag

om fremme af EU's kemikalielovgivning, REACH

(Fremlagt af Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget i Nordisk Råd)

1. Udvalgenes forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget samt Næringsudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer og Nordisk Ministerråd

at landene hver for sig og sammen arbejder for en styrkelse og vedtagelse af REACH som et led i målsætningen om at fremme miljø, sundhed og forbrugerindsyn i forbindelse med kemikalieanvendelse

2. Baggrund

Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg, Medborger- og Forbrugerudvalg samt Næringsudvalg afholdt den 27. januar 2005 i København et seminar om EU's kemikalielovgivning, REACH.

På seminaret var der indlæg fra Sidsel Marie Dyekjær, Senior rådgiver i Nordisk Ministerråd, Rasmus Kjeldahl, præsident for BEUC, Ove Fredholm, VD for Plast- og Chemiföretagen, Sverige og Mona Blomdin Persson, Miljøchef for Svenska Naturskyddsföreningen.

De tre berørte udvalg behandlede samme dag spørgsmålet på de respektive udvalgsmøder.

Endvidere behandlede de tre udvalg sagen på deres respektive udvalgsmøder den 28. april 2005 i Pärnu, Estland.

3. Kontrol med kemikalierne er en nødvendighed

Mange kilder beskriver REACH som det måske mest betydningsfulde lovgivningsarbejde i hele EU's historie. REACH står for registrering, vurdering og Autorisation af kemikalier (Registration, Evaluation and Authorisation of CHemicals), og skal samle alle EU's ca. 40 forskellige love om kemikalier i én ny lov.

Kemikalier er uundværlige i et moderne samfund. Kemikalier findes i tøjet vi går i, i PC'en vi bruger, i kosmetikken vi benytter og i mange andre produkter vi omgiver os med i dagligdagen; endog i vores bygninger. Men den store brug af kemikalier betyder også udfordringer og bekymringer i forhold til sundhed og miljø.

Kemikalier har vist sig ofte at spredes uhensigtsmæssigt til natur og miljø. Eksempelvis har det norske Mattilsynet udsendt advarsel til befolkningen om at begrænse forbruget af fisk og skaldyr fanget i 32 navngivne norske havne og fjorde. Advarslen skyldes tidligere udslip af miljøgifte, der nu genfindes i sundhedsskadelige mængder i fisk og andre organismer. Lignende til-

fælde findes i de øvrige nordiske lande, eksempelvis spørgsmålet om dioxin-indholdet i fisk fanget i Østersøen.

Store dele af Norden og særlig Arktis ligger nedstrøms for de globale luft- og havstrømme. Således modtager områderne i nord miljøgifte fra luften og via havet – også selv om der ikke findes lokale kilder til forureningen. Nogle konsekvenser heraf, er, eksempelvis, at isbjørnestammen i Arktis nu trues af PCB-forgiftning. Tilsvarende øges niveauet af kviksølv fortsat, og ikke bare i Arktis.

I USA har eksempelvis hver sjette kvinde i den frugtbare alder så meget kviksølv i sig, at det udgør en risiko for udviklingskader på de børn, hun måtte føde.

I Europa er der blevet analyseret blodprøver fra bl.a. politikere fra Europaparlamentet. Alle, der blev testet, havde kemiske stoffer i kroppen. F.eks. havde medlemmerne af EU-parlamentet i gennemsnit 41 forskellige kemiske stoffer i sig, bl.a. to former af det forbudte stof PCB.

Det er desværre et faktum, at de fleste kemikalier på markedet ikke er blevet testet tilstrækkeligt for skadevirkninger på miljø og menneskelig sundhed. Derfor er der for lidt kendskab til, hvor stor risiko, de mange tusinde kemikalier, der er på markedet, reelt udgør.

Omkostningerne til at rydde op og modvirke skaderne fra *fortidens synder* med miljø- og sundhedsskadelige kemikalier vil løbe op i astronomiske beløb. Med en forudgående systematisk registrering og vurdering af kemikalier vil der således fremover kunne undgås mange sundhedsskader og miljødelæggelser, og der kan ved forebyggelse afværges store udgifter til efterfølgende oprydning og helbredelse.

4. EU's kemikalieforskrift REACH

REACH (*COM(2003)644*) står for Registration, Evaluation and Authorisation of CHemicals. Herved samles alle EU's ca. 40 forskellige love om kemikalier i én lovgivning. Det væsentligste nye med REACH er, at viden om de basale egenskaber nu skal være en forudsætning for, at kemiske stoffer kan markedsføres, og at der samtidig indføres en autorisationsordning for de mest skadelige kemiske stoffer. Som bekendt er der mange af de 30.000-70.000 kemikalier, der er på markedet, der har giftige egenskaber, der kan være til skade for industriens medarbejdere, følgeindustrierne, forbrugerne og miljøet. Formålet med REACH er at få større kontrol med kemikalier, som mennesker og miljø udsættes for i dagligdagen.

Holdninger

Den nordiske industri vurderes – med visse undtagelser – at være generelt positivt stemt overfor REACH. Her er man i modsætning til den europæiske industri generelt. Overordnet set er følgeindustrierne mere positive overfor REACH end de primære kemikalieindustrier. Den nordiske industri udtrykker visse bekymringer ved gennemførelsen af lovgivningen, herunder øget bureaukrati, der navnlig kan være til byrde for de små og mellemstore virksomheder. Desuden påpeges det, at vurdering af stoffernes risiko må indgå i bedømmelsen, ikke blot deres volumen. Det er ikke alle de tusindvis af kemikalier, der udgør en risiko. Der bør kunne prioriteres mellem, hvilke stoffer, der skal undersøges ud fra et foreløbigt kendskab til deres risici.

De nordiske miljø- og forbruger-NGO'er udtrykker bekymring for, at EU's hidtil største og mest ambitiøse miljøudspil på kemikalieområdet, risikerer at kuldsejle eller blive for udvandet på grund af negativ lobbyisme fra industrien. Mange mener, at de erhvervsøkonomiske interesser vejer meget tungt, og der er alvorligt brug for at få debatten ind på de oprindelige formål med REACH – nemlig miljø og sundhed. Ifølge den europæiske kemikalieindustri kommer reformen til at koste et meget betydeligt beløb og mange arbejdspladser, mens EU-kommissionen selv har udregnet omkostninger til mere moderate beløb.

Europakommissionen anslår at økonomiske omkostninger vil beløbe sig til mellem 1,4-12,8 milliarder Euro over 11 år, mens de helbredsmæssige besparelser beløber sig til 50 milliarder Euro over 30 år. Værdien af de positive miljømæssige effekter skal lægges oveni.

Nordisk Ministerråd har finansieret en rapport om den europæiske industris reelle meromkostninger som følge af en gennemførelse af REACH ("The true costs of REACH" eller også

kaldet "Ackerman-rapporten"). I denne rapport beregnes industriens meromkostninger til at ligge på samme niveau som betydningen af de ugentlige fluktuationer i oliepriserne.

Samfundsmæssigt må man vurdere, at REACH på både langt og kort sigt vil medføre betydelige besparelser gennem forbedret sundhed, færre sygdomme og mindre affaldsproblemer i miljøet.

Procedure i EU

EU-kommissionen udsendte i februar 2001 en hvidbog om kemireformen og oversendte sit endelige reformforslag til rådet og Europaparlamentet i oktober 2003. Disse to instanser behandler sagen parallelt i 2005. Det planlægges at den ny kemikalielovgivning vedtages i 2006-2007.

I rådet er det erhvervs- og industriministrene, der behandler sagen, mens det i parlamentet er Miljøkomiteen, der har hovedansvaret. I alt er ca. syv af parlamentets stående komiteer involverede. Den 19. januar 2005 afholdt miljø-, industri- og forbrugerkomiteerne en fælles offentlig høring i Bruxelles om REACH. Det planlægges, at Miljøkomiteen vil kunne sammenfatte EU-parlamentets stillingtagen i slutningen af 2005.

Nordens rolle

Nordisk Ministerråd har aktivt påvirket udformningen af REACH gennem tekniske udredninger m.m. Desuden har man finansieret rapporter, der – som supplement til den europæiske industris meget dystre økonomiske forudsigelser – har beregnet de reelle omkostninger ved gennemførelsen af REACH.

Den danske og svenske miljøminister har været aktive bl.a. ved at deltage i møder i Bruxelles, hvor de nævnte rapporter er blevet præsenteret.

Det er besluttet, at der i forbindelse med implementeringen af REACH skal etableres et EU-agentur med ansvar for de centrale og overordnede procedurer og kontrolsystemer. Det er besluttet at placere dette agentur i Finland.

5. Udvalgenes synspunkter

Ud fra en forbrugerpolitisk og miljøpolitisk nordisk vurdering, synes REACH generelt at ligge i naturlig forlængelse af de nordiske landes politik på området. Ikke mindst bør fremhæves en miljøbevidst og innovativ industri, der i en lang række tilfælde har forstået at transformere pålagte miljørestriktioner m.m. til egne konkurrencefordele på det internationale marked.

Norden har ydermere en historisk og mangeårig tradition og kultur for en stærk miljøprofil i det internationale samarbejde.

I forlængelse heraf, vil udvalgene påpege en række prioriterede områder som særligt bør iagttages ved vedtagelsen af REACH:

- Der må tilstræbes en reel udfasning af de farligste kemikalier på markedet. Autorisationsordningen må ud fra et forsigtighedsprincip slå fast, at mindre farlige alternativer skal udvikles og bruges.
- Datakravene i forbindelse med registrering bør være tilstrækkelige til at myndigheder kan foretage en basal miljø- og sundhedsfarevurdering. Ordningerne må udformes, så de bliver så lidt bureaukratiske som muligt, og særlige hensyn må tages til små og mellemstore virksomheder.
- Der må vedtages bestemmelser om, at kemikalier i varer importeret fra lande udenfor EU skal underlægges de samme registreringskrav som EU-producerede varer. Herved bør det undgås, at der opstår konkurrenceforvridning.
- Der bør stilles krav om offentliggørelse af oplysninger om kemikalier i produkter og råvarer. Følgeindustriene og forbrugerne skal klart kunne orientere sig om varernes indhold – herunder de indgående kemikalier. Samtidigt må man respektere at industrien af konkurrencehensyn kan have behov for en vis grad af diskretion.
- Der bør i et tidligt stadie forberedes kompetenceopbygning i forbindelse med gennemførelse af REACH, herunder hos kontrollanter samt virksomheder og deres rådgivere.

- De nordiske lande bør udvide og intensivere deres myndighedssamarbejde omkring testresultater og kontroller, navnlig hvor der indgår dyreforsøg, således at unødvendige gentagelser undgås.

Det er således de tre udvalgs indstilling, at de nordiske lande bør arbejde intensivt for en gennemførelse af REACH, der inddrager de ovenfor nævnte synspunkter.

6. Konklusion

Målsætningen med rekommandationen er at udtrykke støtte til Nordisk Ministerråd og regeringernes indsats for at fremme en stringent og stærk kemikalielovgivning i EU, der tager udgangspunkt i sundhed og miljø.

Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget samt Næringsudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer og Nordisk Ministerråd

at landene hver for sig og sammen arbejder for en styrkelse og vedtagelse af REACH som et led i målsætningen om at fremme miljø, sundhed og forbrugerindsyn i forbindelse med kemikalieanvendelse

Pärnu, den 28. april 2005

Ásta R. Jóhannesdóttir (A)

Lennart Axelsson (s)

Sinikka Bohlin (s)

Drifa Hjartardóttir (Sj.), formand Næringsudv.

Áse Gunhild Woie Duesund (KrF)

Reynoldh Furustrand (s)

Rolf Gunnarsson (m)

Agne Hansson (c)

Trond Helleland (H)

Sverre J. Hoddevik (H)

Kári P. Højgaard (Sjfl.)

Per Kaalund (S), næstformand, Medb.udv.

Asmund Kristoffersen (A), leder Miljøutv.

Risto Kuisma (sd)

Elina Linna (v)

Lauri Oinonen (cent)

Ronny Olander (s)

Runar Patriksson (fp)

Marion Pedersen (V)

Aulis Ranta-Muotio (cent)

Leena Rauhala (kd)

Troels Ravn (S)

Inger René (m)

Raymond Robertsen (H)

Simo Rundgren (cent)

Inge Ryan (SV)

Sigurður Kári Kristjánsson (Sj.)

Christopher Stensaker (FrP)

Steingrímur J. Sigfússon (VG), næstf. Nær.udv.

Barbro Sundback (ÅSD)

Satu Taiveaho (sd)

Gunilla Tjernberg (kd)

Kristen Touborg (SF)

Harry Wallin (sd)